

Planleggingsmøte for 2026

VO-styret for Forollhogna og SNO

Berit Broen og Erik Ydse, Kvikne 24.11.2025

Statens naturoppsyn
(SNO - 400)
Morten Kjørstad

Stab og fagstøtte
(SOF - 41)
Ingrid Krohn-Hansen

Tilsyn innland
(SNI - 4133)
Ole Morten Sand

Naturtilstand areal
(SNN - 4131)
Raymond Sørensen

Tilsyn kyst
(SAK - 4113)
Knut Magne Thomassen

Naturtilstand fauna
(SAF - 4111)
Kari Bjørneraas

Rovvilt-
dokumentasjon
(SRD - 4114)
Jan Paul Bolstad

Rovvilttiltak
(SRT - 4115)
Veronica Sahlén

Trondheim

Anskaffelser og drift
Transportmidler
HMS
Økonomi
Logistikk
Faglig støtte

Hele landet

Store verneområder
Merkevaren
Tilrettelegging
Motorferdsel

Fjelltjenesten
Finnmarkseiendommen

Hele landet

Små verneområder
Skjøtsel
Naturrestaurering
Kulturminner
Fremmede arter (flora)
Bevaringsmål

Fjellstyrene

Hele landet

Lakseoppsyn
All båt drift

Kystvakta
Fiskeridirektoratet

Hele landet

Rovfugl
Fjellrev
Fremmede arter –
fauna, mink
Villrein

Hele landet

Bestands-
overvåking
Skade-
dokumentasjon
Rovviltkontakter

Hele landet

Fellingsoppdrag
Bistand skadefellings-
lag
Rovvilt nært
bebyggelse
Tilsyn og kontroll
kvotejakt, lisensfelling
og skadefelling
Kursing av jegere/
skadefellingslag

§ 2. Oppsynets oppgaver

Oppsynet skal før kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av

1. [lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet](#),
2. [lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#), og eldre vernevedtak som nevnt i [naturmangfoldloven § 77](#),
3. [lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag](#),
4. [lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner](#),
5. [lov 29. mai 1981 nr. 38](#) om viltet,
6. [lov 15. mai 1992 nr. 47](#) om laksefisk og innlandsfisk m.v.,
7. [lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner \(markaloven\)](#), og
8. [lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter § 40](#)

blir overholdt. Det samme gjelder [lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall](#), så langt departementet bestemmer.

Departementet kan gi forskrift om at oppsynet skal føre kontroll med overholdelsen av bestemmelser gitt i medhold av [plan- og bygningsloven](#) så langt disse er gitt for å gjennomføre [naturmangfoldloven kapittel VI](#) (utvalgte naturtyper).

Oppsynet kan drive veiledning og informasjon, samtidig som det kan drive skjøtsel, registrering og dokumentasjon.

Departementet kan pålegge oppsynet andre oppgaver.

På Finnmarkseiendommens grunn skal oppsynet føre den ytterligere kontroll som departementet og Finnmarkseiendommen avtaler.

SNOs rolle i verneområdeforvaltningen

- Føre kontroll med at vernebestemmelsene blir overholdt
- Føre tilsyn med naturtilstand og aktivitet
- Følge opp avtalte *Oppdrag* i NO
- Bidra på de av forvaltningens møter som er relevante for SNO, befaringer og gi faglige innspill til planarbeid når ønskelig og vi har kapasitet. Dette vurderes av SNO
- Løpende dialog med forvaltningsmyndighet etter behov
- Kontroll og tilsyn har prioritet foran andre oppdrag ved kapasitetsproblemer

Kontroll i verneområder

- Løpende kontroll med dispensasjoner i verneområder
 - Vedtak må ligge i miljøvedtaksregisteret
 - Vilkår
- Stikkprøver
- Tips
- Informasjon i felt og skilting (verneskilt med underskilt)
- Kontroll av særskilte problemstillinger, legges som Oppdrag i NO
- Kontroll av motorferdsel sommer/vinter har spesielt høy prioritet i og ved verneområder

Kompetansemiljø for skjøtsel og tilrettelegging, inkl. naturrestaurering

Ut fra kompetanse og kapasitet kan SNO:

- Bistå med veiledning og planlegging
- Utføre Kontroll av *Oppdrag* utført av andre
- Gjennomføre tiltak selv
- Digitale veileder (miljodirektoratet.no)
 - Stiskulen
 - Bekjempelse av fremmede plantearter
 - Bekjempelse av mink
 - Myrrestaurering (under utvikling)

Gjenåpne rasmark – leveområde for mnemosyne
Skjøtselsbrenning i skog
Revegetering av sti og kanalisering av ferdsel i fjellet

«Bestillingsbrevet» for 2026

Nytt:

- Tiltak for villrein inn i budsjettet, mer om det etterpå
- Revidert strategi for tiltaksmidler
- Prøveordning for SF med mulighet for tidlig tildeling av midler ikke videreført
- Rammetildeling for tiltak i tråd med postformål og 31-strategien videreføres
- Nye frister i planleggingen av verneområdearbeidet

Alle Statsforvaltere
Alle nasjonalpark- og verneområdestyrer

Trondheim, 27.10.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/15345

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Føring for forvaltningsmyndighetene for verneområder - tiltaksmidler, restaureringsmidler og SNO-ressurser for 2026

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal som vanlig benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering. Søknadssenteret åpner for innmelding over kap. 1420 post 31 den 15. november, og frist for innmelding er 9. januar 2026. Innmelding av behov for SNO-ressurs skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder, tiltak for villrein og naturrestaurering

Nytt – Tiltak for villrein er innlemmet i budsjettposten

I forslag til statsbudsjett for budsjettåret 2026, som ble lagt fram den 15. oktober, er tiltak for villrein inkludert i kap. 1420 post 31. Miljødirektoratet arbeider med tilrettelegging av dette og vil komme tilbake med informasjon om denne delen av budsjettposten når slik informasjon er klar.

Nytt – revidert strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder er nå revidert og skal gjelde i fem år (2026-2030). Strategien gir føringer for bruken av tiltaksmidlene og for prioriteringer mellom ulike tiltak. Vi har ikke gjort store endringer i strategien, men vi oppfordrer til å lese den før dere melder inn behov for tiltaksmidler, se vedlegg 1.

Miljødirektoratet gjennomførte i høst en evaluering av prøveordningene med 1) rammetildeling med bakgrunn i innmeldte behov for midler til tiltak i ESS og 2) tidlig tildeling av tiltaksmidler i tildelingsbrevet til Statsforvalteren før jul.

Statsforvalterne gir i evalueringen bred støtte til ordningen med tildeling av en samlet pott for tiltaksmidler. Dette oppleves som en betydelig forbedring som gir økt fleksibilitet, mindre byråkrati og bedre økonomistyring. Flere peker på at det gir bedre balanse mellom tiltak og styrker

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | Telefon: 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | Internett: www.miljodirektoratet.no | Organisasjonsnummer: 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaleia 15, 7010 Trondheim | Grensevingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Forslag til budsjett for tiltak i 2026

Verneområder

- **1420.31** – Statlige investeringsutgifter til tiltak i og i nærområder til verneområder: kr 101,5 mill. (= 2025)
Skal være i tråd med postformål og 31-strategi

Naturrestaurering

- **1420.31** – Statlige naturrestaureringstiltak: kr 59,1 mill. (-20,7 mill. jf. 2025)
- **1420.80** – Tilskuddsordning til naturrestaurering for kommuner, organisasjoner og private: 30 mill. (= 2025)

Villrein (Nye kategorier)

- **1420.31** – Tiltak i tiltaksplaner etter kvalitetsnormen for villrein: 13 mill.
- **1420.80** - Tilskuddsordning for «tiltak for villreinvennlige menneskelig ferdsel» på kr 7 mill.

Nasjonale turiststier

- **1420.78** – Tilskuddsordning for planlegging eller investeringer knyttet til fortrinnsvis nasjonale turiststier på kr 10,8 mill. Kommuner, organisasjoner, ... og NP-VO-styrer kan søke

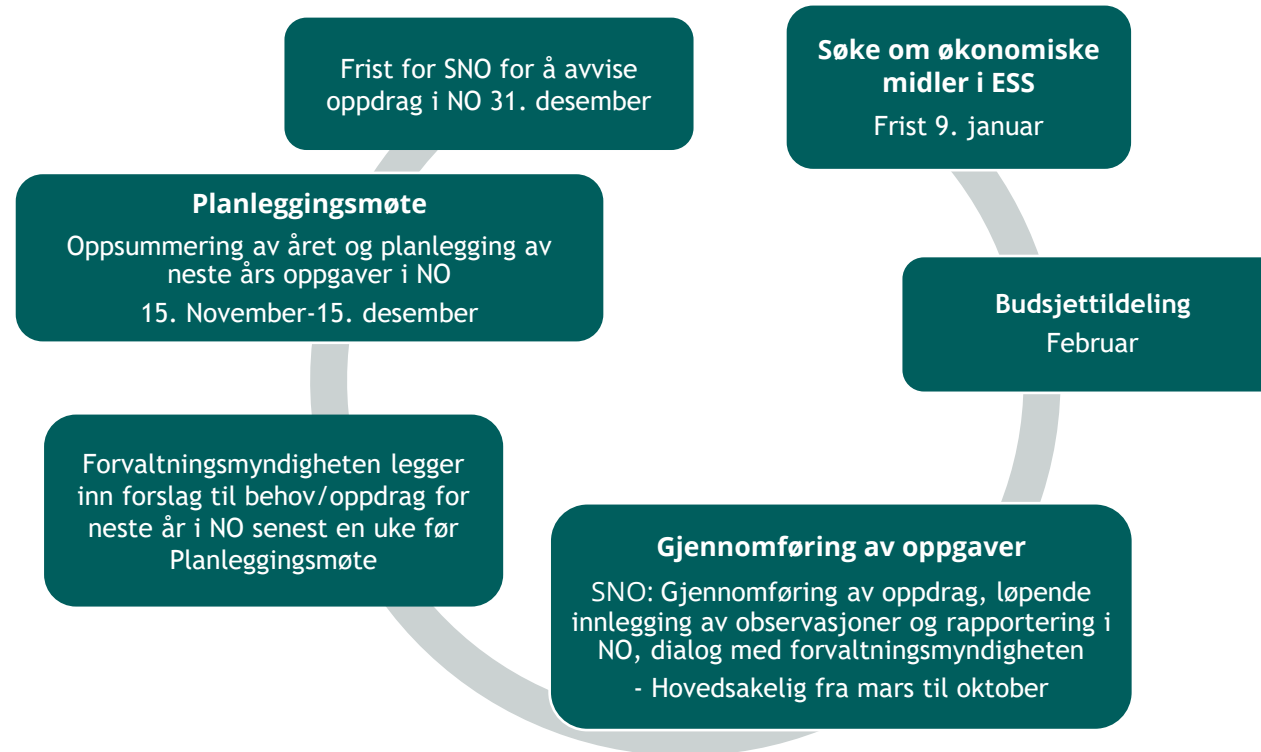
Revidert strategi for bruk av 31-midler - 2026-2030

- Midlene prioriteres til:
 - Å motvirke trusler mot verneverdiene (skjøtsel, fremmede arter, naturrestaurering, mv.)
 - Løpende skjøtselstiltak
 - Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging (ikke til drift)
 - Besøksforvaltningstiltak i verneområder med høyt besøkstrykk
 - Besøksforvaltning i øvrige verneområder
- Alle tiltak skal være i tråd med godkjent styringsdokumenter
- Formaliteter må være avklart før søknad
- I utgangspunktet skal ikke midler brukes til universell utforming eller kulturminner

Tidsfrister i naturoppdrag

Hva skal gjøres?	Hvem gjør det?	Når skal det gjøres?	Kommentar.
Dokumentere alle oppdrag utført inneværende år i Naturoppdrag	Utfører	Senest en uke før planleggingsmøtet.	Om «Utfører» ikke har tilgang til Naturoppdrag skal «Ansvarlig» dokumentere oppdraget.
Formøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	Senest en uke før planleggingsmøtet.	Gjennomgang av gjennomførte og kommende oppdrag. Forvaltningsmyndighet arrangerer
Opprett forslag til kommende års oppdrag i Naturoppdrag	Forvaltningsmyndighet	Senest en uke før planleggingsmøtet.	
Planleggingsmøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	15. november - 15. desember	Forvaltningsmyndighet arrangerer.
Siste frist for å avvise oppdrag i Naturoppdrag	Lokalt SNO	31. desember	Avviste oppdrag skal ha «Ingen utfører». Godtatte oppdrag skal ha riktig «Utfører».

Årshjul for planlegging og samarbeid mellom forvaltningsmyndighet og SNO

Byggetillatelser

- Hvordan sikre kontroll, ofte treårige tillatelser
 - Skriv i tillatelsen at tiltaket vil bli kontrollert
 - Be om før- og etter-bilde, samt melding til forvalter når tiltaket er utført. Da kan SNO varsles om at det nå er klart for kontroll.
- Husk å legge vedtak i miljøvedtaksregisteret
 - Alle i SNO abonnerer på vedtak i "sine" verneområder
- Husk klare vilkår
 - om sluttproduktet, transport, riving, opprydding, etc.

Husk

- Oppdrag til SNO skal være "gryteklare"
- Hvis oppdraget går ut over skjøtselhjemmelen, krever det egen dispensasjon
- Forvaltningsmyndigheten skal primært være økonomisk ansvarlig for tiltak, dersom ikke særlige forhold tilsier at SNO etter avtale bør være det, for eksempel for uttak av mink

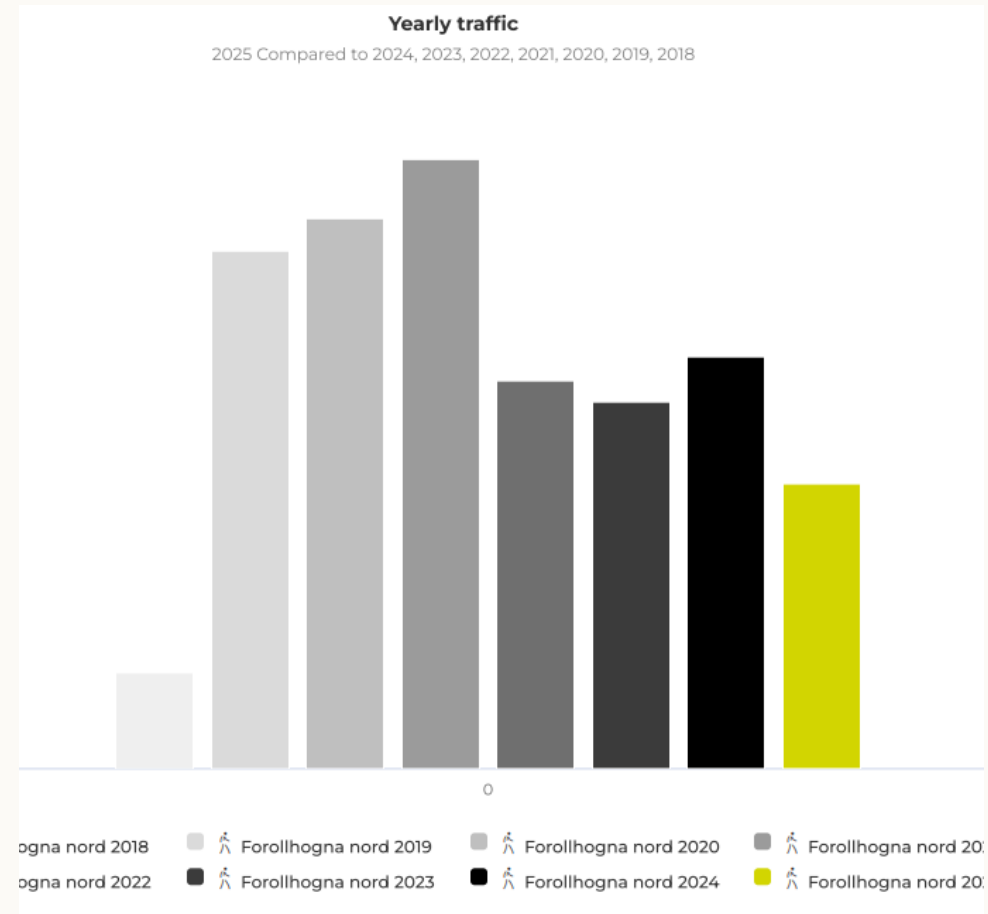
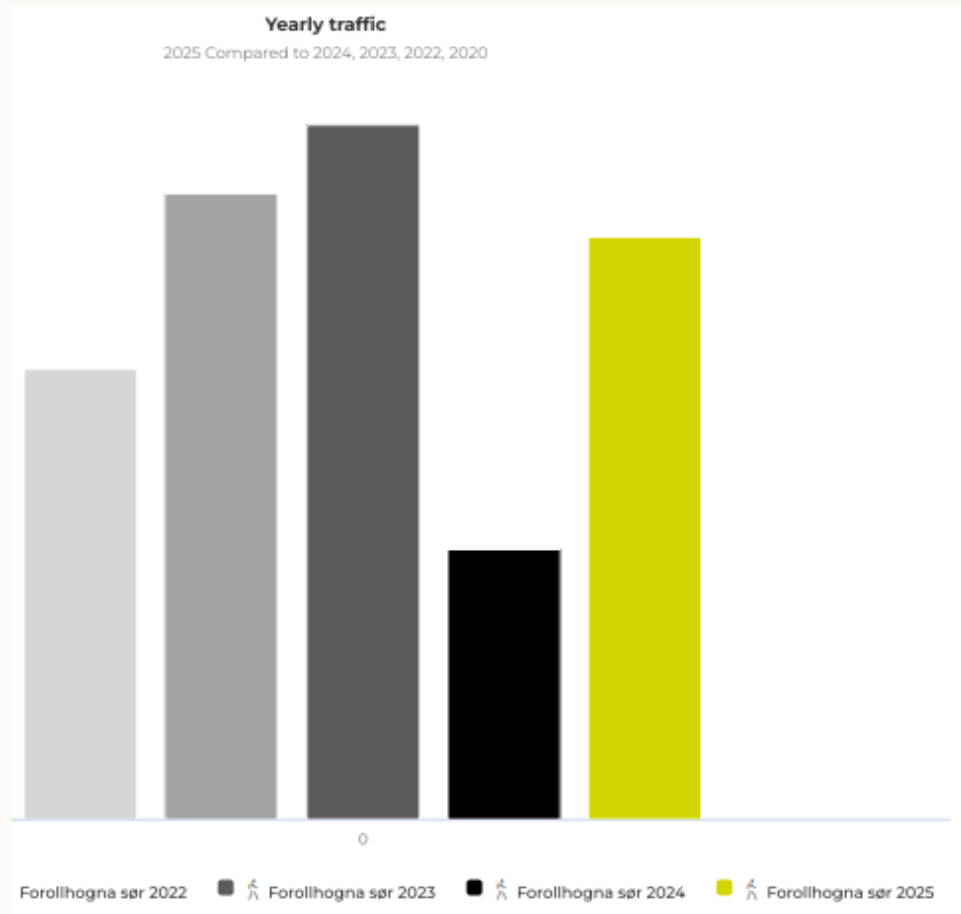
Forollhogna 2025

SNO-oppdrag er utført av:

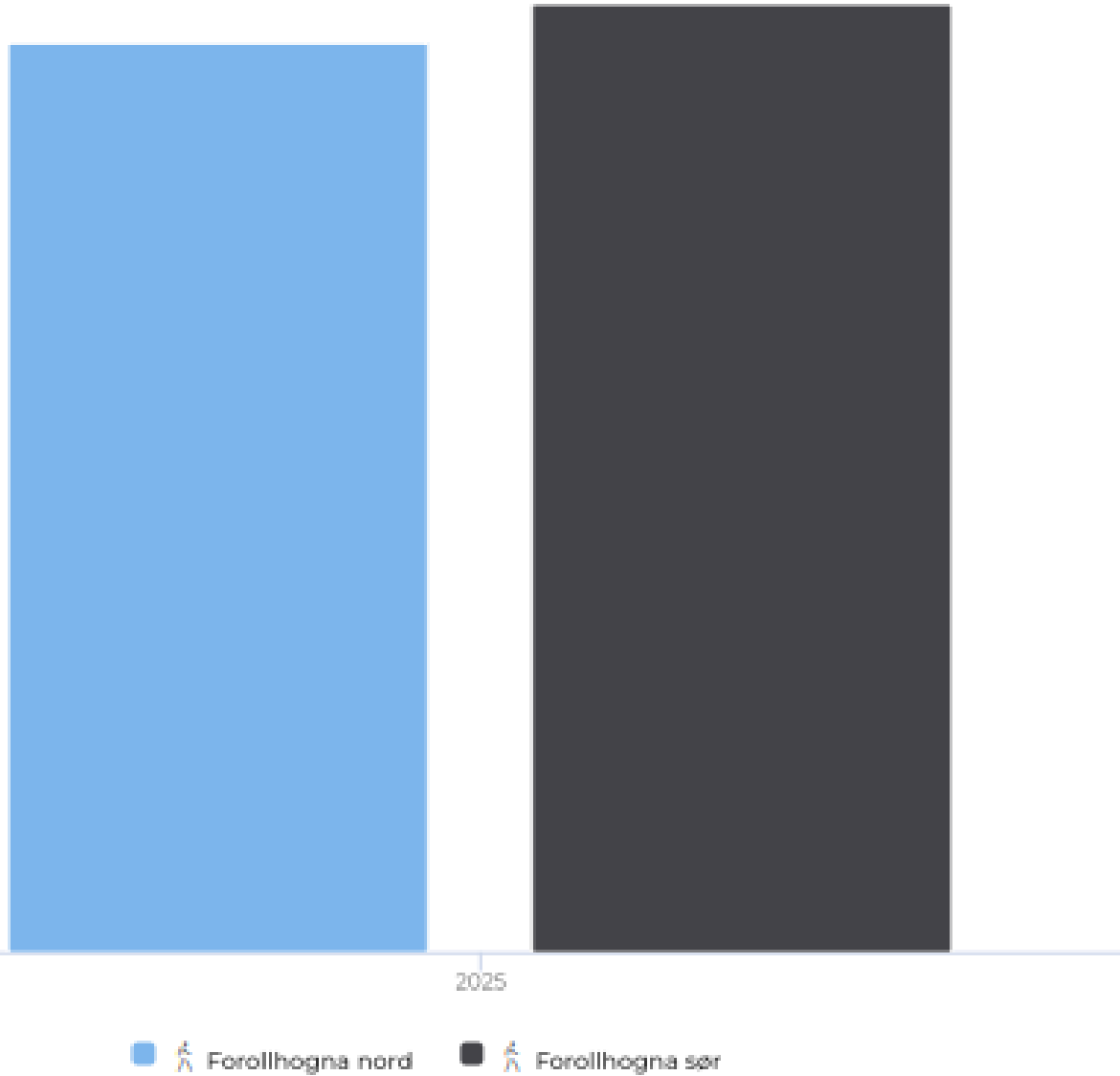
- SNO, Berit Broen
- SNO, Erik Ydse
- SNO, Kristin Lund Austvik
- SNO, Eirik Budde Eriksen
- Fjelloppsyn Helene Lillevoll
- Fjelloppsyn Ståle Solem
- Rowiltpersonell

Ferdselstellers

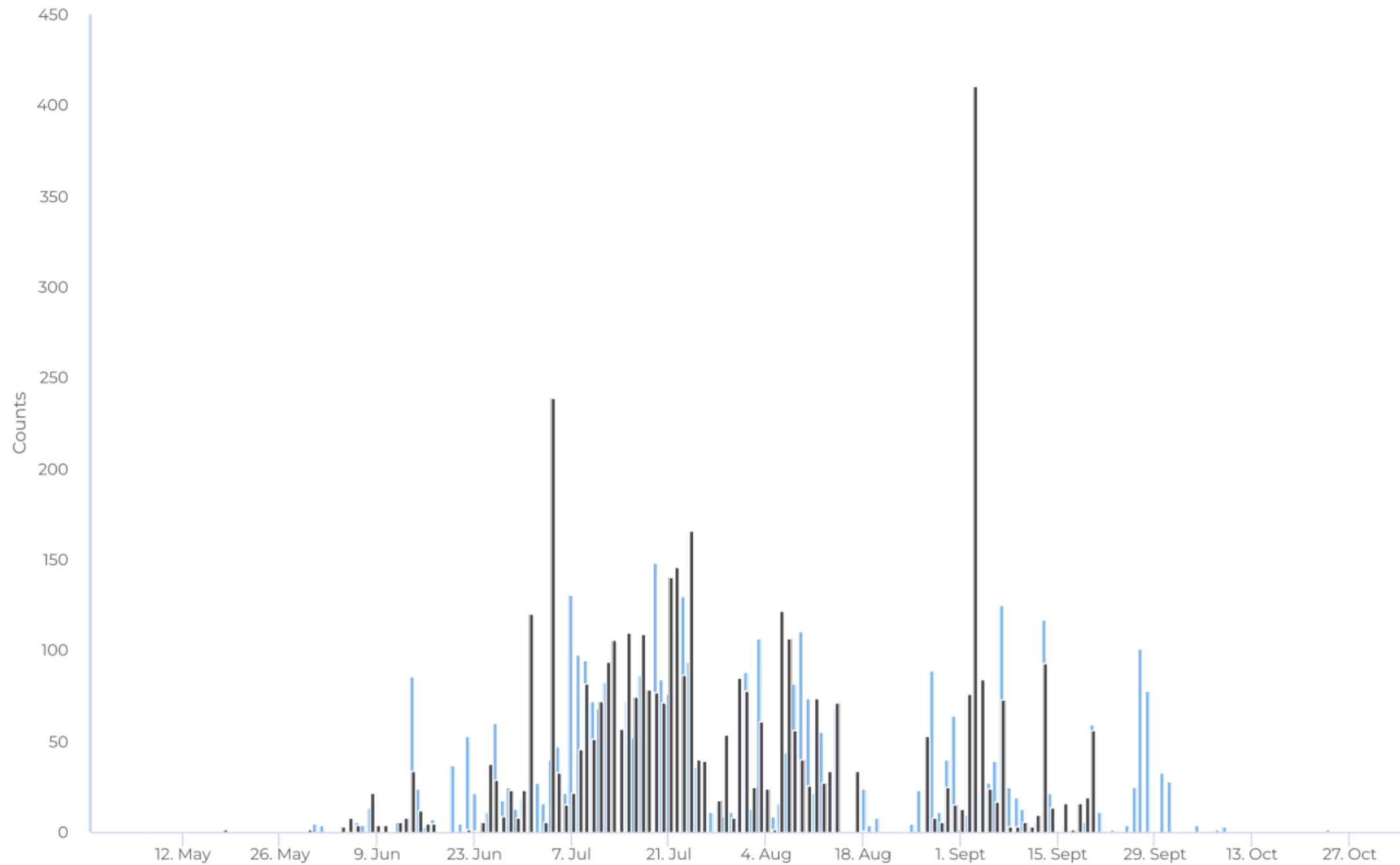
Yearly traffic

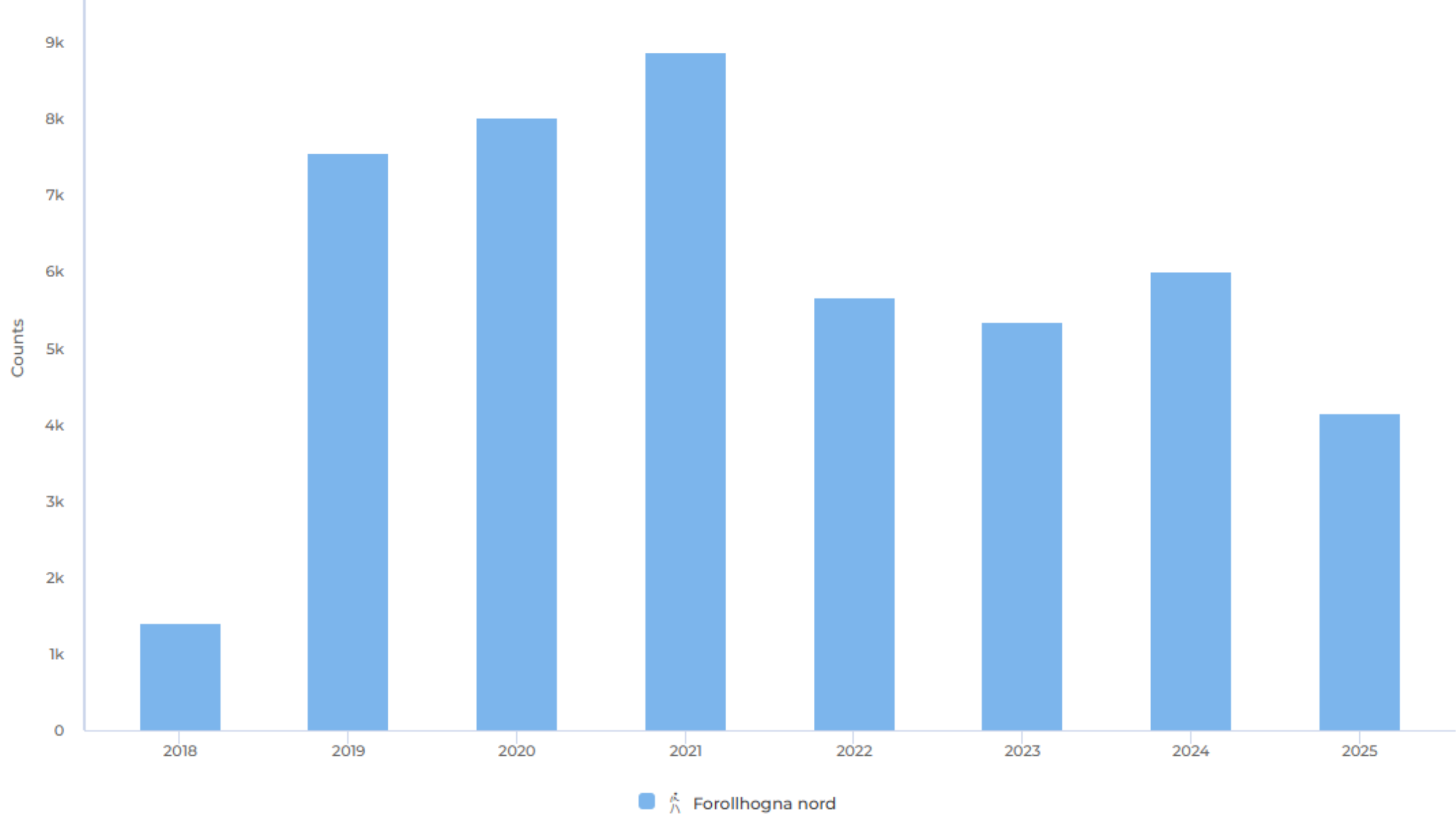
1st January 2025 - 31st December 2025

Daily traffic

1st May 2025 - 1st November 2025

Villreinoppdraget

- Oppfølging av døde og potensielt syke villrein, felling og prøvetaking jf. instruks¹
- Organisert ferdsel med fokus på oppsøkende virksomhet på villrein som fotoobjekt

1 - Instruks til SNO - oppfølging av skrantesjuka og prøvetaking av hjortevilt

Berit Broen, Statens naturoppsyn

Fostringsflokker på næringssøk i randsonene like før påske: ut med info!

VILLREIN VETT REGLENE

- 1 Ikke forstyr villreinen, kan du legge turen til et annet område?

- 2 Unngå å ferdes i villreinområder under kalvinga i mai

2024						
J	F	M	A			
M	J	J	A			
S	O	N	D			

- 3 Følg merkede løyper

- 4 Ha kontroll på hunden

- 5 Hold deg i ro hvis du ser villrein, slik at den kan trekke unna uforstyrret

- 6 Bruk kikkert og hold avstand

VILLREIN.NO/TURPLANLEGGER

NORSK
VILLREINSENTER

Registrering av saltsteinsautomater

- Jobben med å legge alle saltsteinsautomater inn som installasjon i NaturOppdrag er starta
- Anslagsvis har vi ca 200 stk å registrere
- Del av å synliggjøre samla belastning i nasjonalpark og verneområder

Skjøtsel: innplanting av småbjørk på åpen flate i Blåola

Fjellrev

9 nye foringsautomater satt ut

hikontroller

Kontroll av omlagt sperregjerde

Oppfølging tiltak: myrrestauring Ledalen LVO

“ufo-vogn” hensatt i Øyungen LVO

-oppfølging i 2026

Mosengvollen

- Slått av kjempegullkorg
- Første slått 19. juni
- Om lag 1 000 kg. plantemateriale kjørt til forbrenningsanlegg
- Slått ca. hver fjortende dag fram til siste slått 8. september.
- Blomstring registrert to ganger i -25

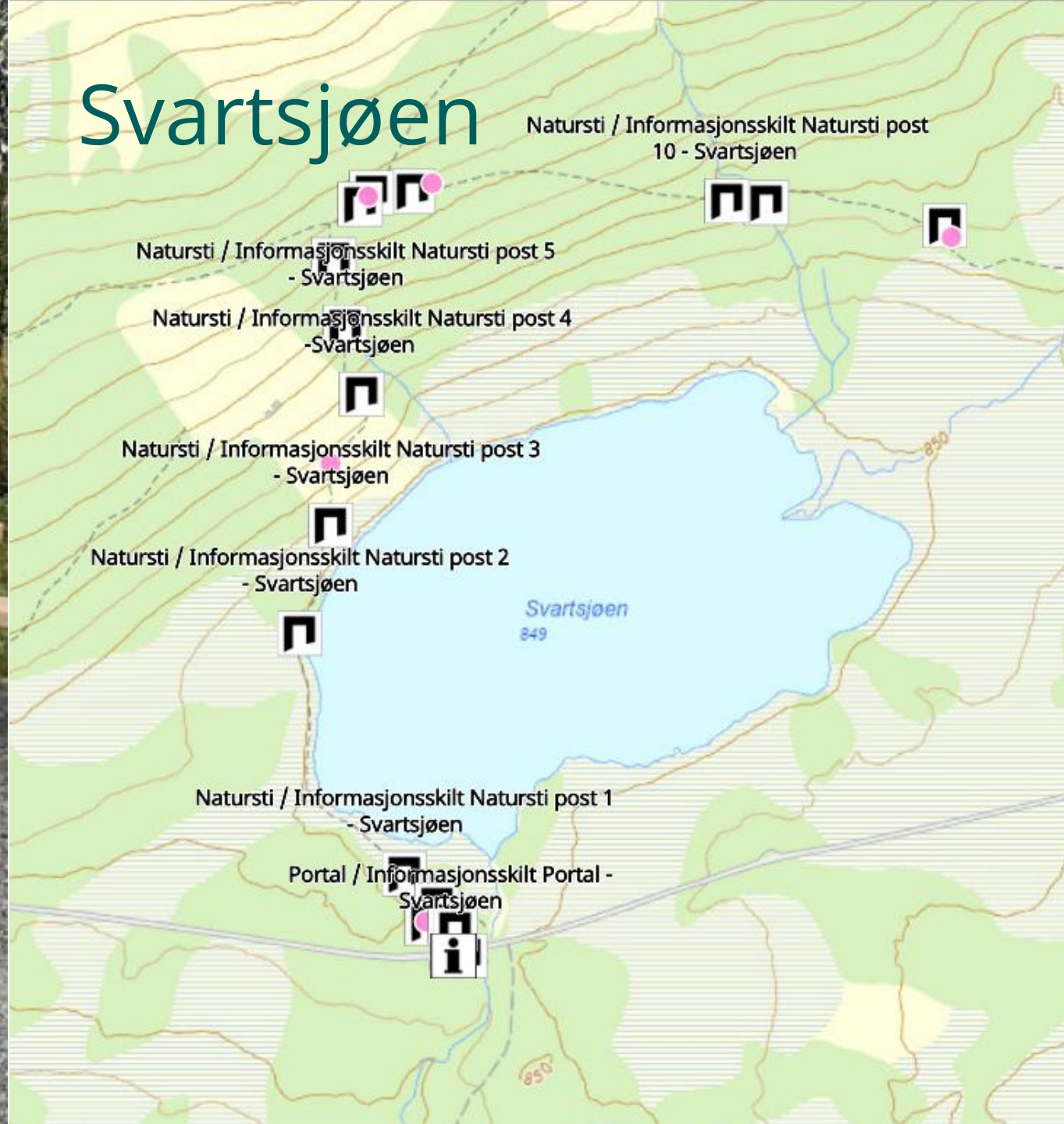

Svartsjøen

- Infrastrukturtiltak som p-plass, klopplegging av sti, rasteplass, skilting i tråd er gjennomført i tråd med tiltaksplanen

Erik Ydse, Statens naturoppsyn

Sti til Forollhogna

- Plassert benk på hvileplass
- Trimpostkasse fjernet
- Utsiktspunkt merket

Edelgran

- Uttak årlig siden 2022
- Vegetativ spredning
- Krever oppfølging i mange år

Kjøring på vei til Grøntjønnan

- *«Motorisert ferdsel sommerstid på eksisterende vei fram til Grøntjønnan for grunneier og bruksberettigede i forbindelse med jordbruksvirksomhet og for nødvendig transport av materialer, brensel, utstyr og proviant til hytter, buer og setre.»*
- Unntaksbestemmelsen gjelder for grunneiere og bruksberettigede på Grøntjønnan, gnr. 166, bnr. 12
- Gjelder for drifta på Grøntjønnan som anses å ha et annet behov enn andre grunneiere

Verneskiilt mv.

- Verneskiilt settes opp av SNO
- Formålet er å forhindre regelbrudd
- Settes opp på vernegrensen ved naturlige innfallsporter
- Settes opp der det vurderes som nødvendig av hensyn til dem som bruker området

Litt tall fra 2025

- 95 ulike installasjoner registrert
- 39 kontroller gjennomført
- 6 avvik
- 1 overtredelsesgebyr
- 2 anmeldt
- 756,75 timer i felt - 109 dager

- Myndighet og oppgaver er gitt i lov om statlig naturoppsyn.
- Kjerneoppgaver er kontroll, oppsyn og rovvilt.
- Føringer og prioriteringer for 2026 gis i statsbudsjettet for 2026, departementets tildelingsbrev og instruks til Miljødirektoratet, og disponeringsskrivet fra direktoratets direktør.
- Tilsyn er å følge opp et lovverks intensjoner.
- Kjernen i tilsynsrollen er kontroll av pliktsubjektenes etterlevelse av en norm som allerede er fastsatt ved lov, forskrift eller enkeltvedtak, samt reaksjoner ved avvik.

Føringer for SNO i 2026

Våre føringer

- Internt styringsdokument
- Kontroll, oppsyn og rovvilt
- Det skal primært ikke brukes ressurser på oppgaver som ikke framgår
- Kontrollplanen er førende for SNO og gir retningen og prioriteringene for kontrollarbeidet.

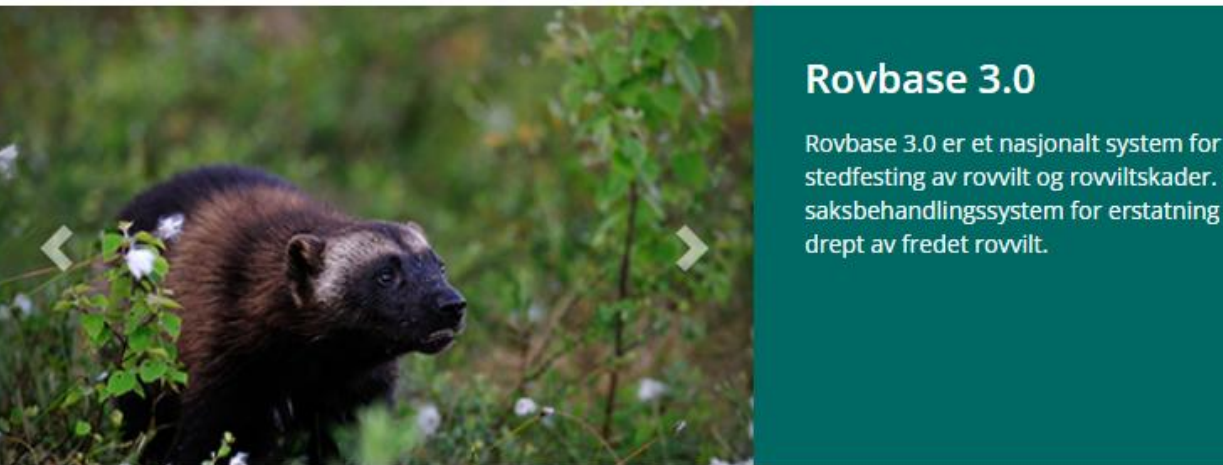
Føringer 2026 - nasjonalpark

- Kontrollarbeid alle fagområder
 - Prioriteringer i kontrollplan
- Tilsyn og tiltak i verneområder
 - Oppfølging av oppdrag avklart i Naturoppdrag.
 - Igangsatte tiltak og tiltak knyttet til besøksforvaltning og merkevare skal prioriteres.
 - Fortløpende vedlikeholdsarbeid på skilt, informasjonstavler, infrastrukturtiltak mv. som tilhører forvaltningsmyndigheten.

Føringer 2026 - nasjonalpark

- Bevaringsmålarbeid
 - Arbeidet med oppfølging av bevaringsmål er prioritert i 2026.
 - Effektovervåking av gjennomførte tiltak i verneområder.
 - Nye bevaringsmål fases inn i planleggingsmøter og bruk av Naturoppdrag
- Ferdselstellere
 - Ferdselstellere skal følges opp og feil/mangler meldes inn til Stab.
 - Det er kun ferdselstellere som eies og er tildelt av direktoratet som skal følges opp av SNO.

Lenker

- Blanketter for døde rovdjur
- Blanketter for viltskader
- Fjellrev-instruks (Norsk)
- Inventeringsmetodik
- Manualer for svenska användare
- Miljødirektoratet
- Naturvårdsverket
- Skjema for overvåking av Kongeørn i intensivområder
- www.rovbase.no
- www.rovbase.se

Skjema

- Innsending av skrotter til veterinær
- Instruks for overvåking av hubro
- Instruks for undersøkelse av rovvilts tamrein
- Veileder for innlegging av hubrodata

Rovvilt 2025

- Ingen registrert yngling av jerv i Forollhogna
- Ingen registrert yngling av fjellrev i Forollhogna
- 1 vellykket hekking av kongeørn påvist
- 1 hannjerv skutt i Budalen

Miljø-
direktoratet